

Universitätsbibliothek Paderborn

Rev. P. Francisci Josephi à Rodt Capuccini Anterioris Austriæ Provinciæ. Opus ...

Planctvs Ecclesiæ Et Animæ - Super Caput Primum Lamentationum
Jeremiæ Prophetæ. Allegorice, Et Moraliter Expositus, & Distributus In
Discursus LII. Concionatorios Quadragesimales ... ; Scilicet Liber Vitæ, Et
Excessvs Amoris ...

Rodt, Franz Joseph von

Campoduni, 1680

Discursus XLVI. Amaritudo & angustiæ animæ in morte, è corpore
egressuræ, per amaram Christi passionem mitigantur; annectuntur aliqua
pia exercitia pro felici morte.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52659](#)

DISCURSUS XLVI.

Res.

Quoniam amaritudine plena sum ; foris interfecit gladius, & domi mors similis est. *Thr. c. I. v. 20.*

DE ANIMA.

Amaritudo, & angustia mortis, qua peccatricem animam è corpore egressuram premunt, per amaram, & dolorosam Christi mortem mitigantur. Annectuntur quadam pia exercitia pro felici morte.

Amaritudo utiq; plena fuit Ierosolyma, siue intra, sive extra muros, vel domos suas, oculos conjiceret : nam foris in plateis, vel extra Ierusalem interfecit gladius omnes, qui extra moenia inveniebantur, & domi, intra civitatem, mors similis est, quia aliqui moriebantur fame, aliqui gladio, & aliqui lapidibus per machinas injectis, aut etiam terrore, quo mortem, & gladium Chaldaeorum irrumperatum in horas expectabant. Uti passim scripturales exponunt.

I.
*Angustia
percutoris
morientis.*

Ad moralē, & tropologicum sensum se demum convertit *Corn. hic. Cornelius: Sic tropologicè peccator, foru flagellū divinū, intus pavore*

damnationis concutitur, & magis concutietur in morte, iturus ad iudicium. Tantæ sunt hæ animæ peccatricis à corpore per mortem separandæ, amaritudines, ut cum afflito Ezechia Rege ex intimis gemebunda visceribus exclamare videatur : *Ecce amaritudo Isa 38.17. mea amarissima, nempe (uti Lyranus exponit) Amaritudo moriū Mortis amaritudo amarissima.*

Gene-

II. Christus provocatus in mortem. Generoso animo ad duellum mortem provocaturus Dei Filius, & campum certaminis, & arma, ab æterno sibi delegit, palam attestatus, desiderio se desiderare destinatum indicto certamini diem. Cùm tamen post cœnam extra urbem cum selectis suis discipulis egressus in montem Oliveti, hunc primo congressui, ac certamini destinatum locum, hostisque tremendi adventum contemplaretur, impressa animo suo profundissimè cruenti certaminis imagine, Capit pavere, & tædere, temenhor & mæstus esse, tanto intrinsecus ruit.

Imminens luc. 22, 44. tremendo mortis concussus horrore, qui sanguineum etiam ipsi expressit sudorem; & factus est sudor eius, sicut gutta sanguinis de currenti in terram.

Sed ne hisce angustijs, tædio, pavore, mæstia, ac sudore sanguineo fractam Christi generositatem opinemur, quod enim cum morte configendi desiderium, & animum ab incunabulis suis concepit, ad extremum usque halitum constanter, & fortiter tenuit. Quod autem payere, tædere, mæstus esse, & sanguineum effundere sudorem cœpit, in nostram aetum fuit utilitatem, & gratiam, Verè languores nostros ipse tulerit, & dolores nostros ipse portavit.

Septuaginta vertunt: Ipse peccata nostra partat, & pro nobis dolet. Si- sicut sanguisuga ægro cor- nōbus ex- traxit.

F. Franc. Iosephi Op. IV.

dum malignitate corpus infirmi, sic quasi Christus malignitatē reatus à nobis extrahens, eam in se suscepit, peccata, infirmitates, languores, ipsamque mortis amaritudinem ipse portavit, ad sublevandum nos. Optime insinuat hoc S. Bernardus: Quid magnū fuerat Domine Iesu, serm. i. de si accedente hora proprie quam venerat S. Andrea. ras, intrepidus stares? tanquam qui potestatem habebas ponendi animam tuam, & nemo eam tollebat à te. An non longè gloriōsus fuit, quandoquidem totum propter nos agebatur, ut non modo passio corporis, sed & cordis affectio pro nobis ficeret? Et quos vivificabat mors tua, tua nihilominus & trepidatio robustos, & mæstia letos, & tedium alacres, & turbatio quietos faceret, & desolatio consolatoris. Dum enim mæstus & pavus ad Patrem clamat Dei Filius, ex nostra hoc magis persona, & ad nostram hæc gesta fuisse confortationem paulò superius idem mellitus advertit. Agnosco planè in duce belli, pusillanimorum trepidationem, agnosco ægroti vocem in medico, agnosco infirmantem gall. nam cum pullis, qui sua trepidatione nobis cōferre robur, desolatione impertiri consolationem, & sua amaritudine nobis mortis amaritudinem dulcem facere festinat.

Experientia monstrat cortices aureorum (ut vocant) pomorum ita esse amaros, ut non solum lignum & palatum sua amaritudine molestent, sed etiam manus & discaro.

III.

D d d g i -

gitos eadem amaritudine inficiant. Sic etiam rosæ innata sua aliquantula amaritudine & arida siccitate, sicut odori gratae, ita sapori sunt ingratæ & insipidæ. Has tamen gustui inamœnas rosas, & amara poma aurea, speciales five pigmentarij tam artificiosa dexteritate norunt saccaro condire, ut & cortex torus pomi aurei, & folia rosarum ita saccarum liquefactum, & calefactum imbibant, & penetrerentur dulci illo liquore, ut tota quasi in illum transformata, æque salubria stomacho, ac amœna, & delicata gustui redendantur.

Haud secus mortis angustia, pavores, & amaritudines humano generi erant tædiosissimæ, & tremendissimæ, amaritudo mea (mortis mihi imminentis) amarissima: sed postquam Dei Filius, tædio, mæstitia, pavore, & desolatione sua hanc mortis amaritudinem extraxit, & in se attraxit, pretiosissimi interim sanguinis, passionis ac mortis suæ commixtione eam contemperavit, ita mortem amœnam, dulcem, & gulosam effecit, ut certatim ad eam sancti Martyres tanquam delicatissimas epulas concurrerent, nunquam se ita splendide epulalatos fuisse contestati. Hanc morti dulcedinem morte sua pretiosissima, & dulcissima dedit Filius Dei, alias de se utique amarissimæ, & horrendæ.

Mortem, tremendum homini-

bus tormentum esse, & crucem, negare non potest Doctor mellifluus: *Vide, quomodo mors te crucifigunt? Crura distenduntur, manus & fermi, & brachia decidunt, peccus anhelat, cervix languescit, labia spumant, oculi stupescunt, vultus horrescit, facies exsudat, & morte tacta pallescit;* Et hec utique, que videmus deforis, & que sentimus, levia sunt ad ea, que intus anima miserabilis iam degustat. Nam domi, intus mors similis, in modo multò amerior animæ est. Sed quomodo horrendæ hujus crucis amaritudo, animæ eam degustanti tremenda, aut moderari, aut dulcorari potest?

Narrant sacræ paginæ, populum Israëliticum ex deserto Surdevenisse in Mara: *Nec poterant bibere aquas de mara, è quod essent amarae, unde congruum loco nomen imposuit, vocans illud Mara, id est, amaritudinem.* murmurante ergo populo contra Moysen, iste solitum suum refugium sumpsit ad Dominum, clamando ad eum, qui ostendit ei lignum, quod cum misisset in aquas, in dulcedinem versæ sunt. Adduxit nos Pater noster protoplastes in terram Mara, in amaritudinem mortis, quæ merito Mara, id est amara, & amaritudo amarissima dicitur.

Legimus in Regum historia, mandasse Eliseum Prophetam filios Prophetarum, magna famis instanti necessitate, colligendas in agro herbas, in pulmentum coquendas, unus autem illorum

vene-

Martyres
ad mortem,
tanquam
ad epulas
concurre-
runt.

venenosas, & amaras, inter alias
herbas, collectas colocynthidas
olla injecit, quibus amarum redi-
tum fuit pulmentum, ut deso-
lati filij lachrymosa voce ad Pro-
phetam exclaimare inciperent:
Mors in olla, viv Dei. Sed modica
farina pulmento injecta, non fuit
amplius quicquam amaritudinū in
olla.

Sunt quidem, qui existiment
tam farinā in olla, quām lignum
in aqua, naturalem dulcorandi
habuisse facultatem, atque virtu-
tem, quod indigitare videtur Ec-
clesiasticus: *Altissimum creavit de-*
terra medicinam: nonne à ligno in-
dulcata est aqua amara? Licer ali-
qui apud Lyranum judicaverint
quōd lignum istud de natura sua
erat amarum, & sic fuit ibi majus
miraculum, in quantum per ejus
(licet amari) immissionem, dul-
corata sunt aquæ, & factæ pota-
biles.

Sed quicquid de hoc sit, sive
naturali, sive supernaturali virtu-
te lignum istud dulcorandi vim
habuerit, mihi sufficiat, quōd
Glossa
Moralis.
Lignum
est Crux,
sue Passio
Christi.

Glossa Moralis asserit: *Per lignum
autem intelligitur crux, id est Passio
Christi, quæ si mittatur per fidem cha-
ritate formatam in cor hominū reple-*

in dulcedinem, per virtutem patien-
tiae, & spem retributionis æternæ. At
quænam aquæ tribulationis ma-
gis amaræ, & sua amaritudi-
ne intima cordis, & animæ re-
plentes, quām ipsa amaritudo

mortis, de qua conquerens Dei
Filius apud regium Prophetam
exclamat: *Salvum me fac Deus, Psal. 68.*
quoniam intraverunt aque usque ad v. 1.
enimam meam. Hoc dicendo (ait *Quia dul-*
Ordinaria) in se transformat mem- conficit
bra, quibus amarus est transitus mor-
tu. Hanc autem in se deglutivit
Christus, & amaras mortis aquas,
sua cruce, passione, & sanguine
dulces fecit.

Eadem ratione ollam mortis
venenati & vetiti fructus colle- *Olla mors*
ctione amaricatam, granum fru-
menti purissimum, Christus Ie-
sus, in passione sua contritum,
dulcoravit, horruerant prius
hanc ollam etiam viri alias gene-
rosi, & insignes, ut Moyses, Da-
vid, & Helias, qui mortem in olla
persecutionis sibi paratam ani-
madvertentes, fuga vitæ suæ cō-
suluerunt, *Mors in olla.* Quamta- *Dulcora-*
men Christi passione dulcoratam *ta per*
avidissimè esurierunt Martyres *Christi,*
Christiani, etiam tenerrimæ, & *granum*
nobilissimæ virgines, ut illi tan-
quam obsonii avidissimè inhia-
rent, & aquam mortis, Christi
cruce sanatam, tanquam nectar
dulcissimum plenis buccis hauri-
rent, ipsis obstupescientibus ty-
rannis.

Unicornium, puritatem & vir- *Vnicor-*
ginitatem maximè amans, quod *nū aqua*
etiam in sinu virginis omnem de- *purificat*
ponit iracundiam, cum torren- *cornu.*
tem, vel lacunam bibiturum in-
greditur, cornu prius in aquas im-
mergendo, eas ab omni maligni-
tate,

tate, & veneno purificat, hinc rato inhærentem corpori amittit,
de illo: *noxia pellit*. Unicornij eoque amisso, ut aiunt, emoritur.
titulo gloriari videtur Dei Filius:
Dilectus, quemadmodum filius unicorium. Hic operatione sancti Sic mors aculeum suum Dei Filio *Amisit*
v. 6. Spiritus in utero virginis concep- *aculeum,*
Sic Christus cornu crucis. ptus, in eo omnem irā, ac vindictam tulit, nam Dei Filii venenatio, mors petens aculeo, ita fortiter fixit, ut pavere, tædere, & mœstus esse cæperit, ac proinde aculeus fortiter infixus Christi Corpori sacratissimo inhæsit, sic amisso, mors aculeo devicta: O mors, ero mors tua, mors tua *Osee 13.*
ero inferne.

Apis fert in ore mel Nemo est, qui mirabilem Creatoris sapientiam in apibus non admiretur; quid enim eorum regimine, ordine, & opificio mirabilius unquam natura, vel potius ipse auctor naturæ, produxit? Mel, quod ex floribus artificioso labore colligunt Apes, quivis colligendo certaret, nisi illa, quæ ore portant dulcedinem, simul etiam sævo minarentur aculeo. Apis, est Mors, ex cuius solius ore nobis æternæ beatitudinis dulcedo præparatur, nec sine morte prævia aquiri potest: hujus mellis dulcedinem, nemo est, qui non appetat: sed quoniam Mors pungentem, & venatum gerebat aculeum, omnes eam horrebat mortales.

VI. *Sed quemadmodum apis, cum Mors apis* semel alicubi aculeum suum fortiter infixit, infixum, & vulne-

In vim à num impunè aculeum mors infi- peccati, corpore Christi.
xit, cur eum in solo Filii Dei Corpore infixum amisit? Notum est, aculeum ab Ape in corpus mortuum, infixum, non inhærente, hoc enim calore, & mollitie privatum, aculeum non tam tenaciter capit, sicut corpus vivum. Mors suo aculeo omnes filios Adæ configens, non nisi mortua offendit corpora, nam *corpus qui- Rom. 3. dem mortuum est, propter peccatum, v. 10.* testatur Apostolus, omnia ergo emortua (per peccatum originale, aut etiam actuale) corpora hominum impunè mors venenato suo confixit aculeo, sed cùm virgineum etiam vivum non solum, sed etiam vivificans Dei Filii Corpus contigisset, ita quidem fortiter infixit, ut in ipsum omnem suum effundens horrorem, & venenum, pavere, & timere fecerit, sed pro nostra utilitate, & consolatione, ibi hærentem mors aculeum amisit, cui insulans

^{1. Corint. 15. v. 55.} tans exclamat Apostolus: *Ubi est mors victoria tua? ubi est mors stimulu- liu tuus?* Nonne hunc vivo Dei Filij Corpori infixum amisisti? Ut morti, tanquam Api, sublato aculeo, nihil jam venenatum, & horribile, sed sola remaneat melis dulcedo.

^{VII.} Non deerit fortè, qui objiciat, esse has subtileas quidem, & piyas ac devotas speculations, aliter autem longè nos à praxi, & ipsa experientia discere, dum mortis amaritudinem amarissimam cum maximis suis angustijs, horrido sudore & tremore hodieque experiantur moribundi. Respondeo ad hanc objectio- nem, non esse ipsam, solamque præcisè mortem, quæ talem amaritudinem, & angustiam causet, si enim hæc amaritudo esset morti essentialis, vel saltem proprium quarto modo, omni, soli, & semper morri conveniret, cùm tam- ^{Peccata- dant sti- mulum,} ^{& amari- tudinem} ^{morti.} ^{1. Reg. 15. 32.} ^{Sic sine separat amara mors?} Vel ex angustiante rea conscientia, de peccatis commissis, bonis omis- sis, & de jactura temporis, ac of-

senso Deo male sibi conscientia. Est ergo stimulus mortis peccatum, uti ^{1. Cor. 15. 56.} bene hunc passum ad hunc sen- sum explicat Cornelius: *Mors per peccatum, & per peccati conscienciam, quasi stimulus, nos stimulat, & pungit, dicens animæ: moreris merito, pateris, qui a peccasti.* Licet au- ^{Hec an-} tem & peccatum & stimulus ^{gustant} amarum in se suscepit, & con- ^{moriens} fregerit Christus, nos autem ite- ^{tem.} ratis peccatis nostris morti novos subministramus stimulus, & aculeos, hinc est, quod arrepta ex peccatis nostris occasione ma- ligni spiritus, tantas nobis injice- re angustias, pusillanimitates, & perplexiones præsumant, etiam ad desperationem, nisi divina nobis assisteret gratia, præcipi- tandis.

Tales ergo ob cōmissa præteri- ^{VIII.} ta angustias animas consolatur illuminatus Joannes Thaulerus, ^{Ioann.} animo revolvendam suadens, ^{Thaul.} maxime Dei bonitatem, & cle- ^{ferm. ad} mentiam, qui non vult mortem ^{felicem} peccatoris, sed ut convertatur & vivat, & non solum culpas om- nes quantumvis gravissimas con- donare paratus est, sed ad ultimū usque halitum summa sollicitudi- ne ad conversionem peccatores invitat, & vocat: *Idq. multò fide- Deus a- lius, ac libentius, quād tu vel que as- vidus no- stra fati- astimare, vel ille amicu suis velut reve- lare.* Ea propter non est, o homo Chri- stiane, cur peccatorum magnitu- dine desperes. Pius Deus, cor contri- tum, & humiliatum non despiciet.

D ad 3 Huc

Huc etiam faciunt consolatoria, Beati Henrici Susonis, verba, in epistola quadam ad moribundum amicum conscripta: *Vnum est, quod multos inexpertos in morte perterrere solet, eisque affert mortem acerbam, & anxiam: id videlicet, quod dum præteritos annos, dissolutaque, & male transactam viram suam reducunt ob oculos, grandi se debito, Deo obligatos sentiunt, neque in illa hora sati perspicient, quid ad id facere debeant. Perplexis ergo istis, & angustiatis moribundis, nimium timorem suadet deponendum. Ut hinc possis omnino securus evadere, si quidem in diebus tuis perperam te vivisse nostri, sicut pauci à virtutis immunes vivunt, inde non nimium in extrema hora terreas. Inde vltori sanctis Ecclesiae Sacramentis moribundum ritè munitum hortatur. Recurrat Crucifixi imaginem tibi ob oculos stadas plagi tuas, eamq; intuearis, & tuo apponas crucifixi, pectori, atq; in sanguinolenta immensa misericordia eius vulnera te reclina; obsecrans eum, ut in cruentis vulneribus suis, divinâ virtute sua, cuncta peccata tua abluerat, pro sua laude, & tua indigentia, vel necessitate; Ac deinde, fide mea, securus esto, juxta Ecclesie Catholicæ fidem, quæ nulla ratione fallere potest, si id firmiter possis agere, à cunctis te mediis penitus absolumente, & hilariter posse mortem appetere.*

IX.

Testatur etiam præmemoratus Joan: Thaulerus, esse probatum, ac sanctorum virorum auctoritate roboratum devotionem,

maximeq; moribundis utilem & consolatoriam, si sequentia illis verba prælegantur, ab iis etiam, si non ore, saltem corde preferenda: *Domine Deus, ego sum Oratio miser homo ille, quem tu pro paterna moribunditate, & potentia tua creasti, propter te ipsum, & ad te ipsum.*

Domine Iesu Christe, ego sum ille Thauler, miser, quem tu per ignominiosissimam, mihi foli & innocentissimam mortem tuam re-⁸³⁸ demissi, ab omni potestate inimici. Tu ergo solus imperium habes, & potestatem super me.

Domine Deus, ego sum homo miser, quem tu salvare potes, secundum abyssum misericordiae tue.

Per istas ac similes devotas aspirations maximè ad Jesum, & Christi hunc quidein crucifixū, ac sacra-recoienda tissimam ejus passionē, stimulus in viris. & aculeus mortis confringetur, ejusque amaritudo dulcorabitur. Neq; ejusmodi devota exercitia ad mortis articulum differenda, sed robusto adhuc corpore, & animo exercenda, ac sacratissima ejus passio, & vulnera veneranda, & recolenda, & maximè etiā ad diem Jovis, ac Veneris, quando agonia, & exhalationis spiritus ejus in cruce, solempne signū campana datur, amarum ipsius agonem, & mortem recolamus, illis orationem nostram verbis concludentes: *O Domine Iesu Christe, per ultimum tuum agonen, & amaram derelictionem, ne derelinquas me, nunc & in hora moriū. Amen.*

Asse-

Thaulius
4. præpa-
rationis
bus ad
mortem
ad finem.
michi fol.
842.
Christus
in aliibus in
morte af-
ficeret.

Afferit insuper sæpe dictus Thaulerus, audisse devotum Dei servum, conquerentem sibi Dominum, quod homines tam patrum ipsius SS. Passionem mente recolant; Cum autem devota illa persona à Domino quereret, quamnam ab illo gratiam accepturi essent seduli passionis ipsius contemplatores, ac veneratores, inter octo utilitates, ac promissiones, etiam hanc, ultimo loco, taliquam omnium coronidem adjecit: Quid in morte illi, aversus hostes ejus assistam, & de vita æterna ipsum faciam certum, atque securum.

X.
Christus
moriens,
Affricē
matrem
habere
voluit.
Aloys. Iu.
glaris in
elogijs
Deiho-
minis.

Denique sicut Dei Filius exemplum se nobis præbuit in vita, maximè autem in morte sua in monte Calvariae, sic illum & vivendo, & moriendo imitaturi, de salute nos æterna maximè reddeimus securos. Moriturus ergo Dei Filius in amaro pro nobis conflixetu, affricē sibi voluit habere sanctissimam Matrem suam, non quidem ad suam necessitatem, sed suam consolationem, & nostram informationem. De quo quidam modernus ut pulchre, ita & de votē scribit: Quem Patri commenda verat spiritum, subiectam effusuris in matrem, supremos halitus in illam dixerit, ut vel sic mundus agnosceret, nec se quidem sancte mortuum sine Maria. Quæ ergo dulciter & consolatoriè ex hac vita migrare desiderat anima, ante omnia Matrem dolorosam Christo morienti af-

sistentem, veneretur, & ad idem maternum sibi officium præstandum in vita sua invocet.

Docuit glorioſissima Deipara S. Mech-
tildis à
Beatisz
v. Maria
edo ſa o-
mortis fe
rare pro
felici mor
te.

S. Mechtildem, singulis diebus ter salutationem Angelicam pro felici morte recitandam, in hora edo ſa o- mortis fe illi astinutam pollicita.

Post primum Ave Maria.

O Domina mea sancta Maria ſicut Deus pater per omnipotentiam Post pri- ſicut te potenteriffam effectis, ita in hora mor- mibi, quæ ſo, adſis in hora mortis mea Maria. expellendo à me omnem contrariam potestatem.

Post secundam salutationem

Angelicam.

O Domina mea sancta Maria ſicut te Filius Dei tanta ſui cognitione, & claritate donavit, ita in hora mor- tis meæ, animam cognitione fidei ſic illuſtrari & corroborari, intercede, ut nullo errore aut ignorantia perver- tar.

Post tertiam.

O Domina mea sancta Maria ſicut te Spiritus ſuum amorem tibi plene in- ſudit, ita in hora moris mea dulcedi- ſtamen- nem amoris divini mihi infundi pre- Buch B. care, ut omnis amaritudo mihi redda- Virg. 26. tur ſauviflora.

Cum eadem S. Mechtildis ſemel in Evangelio legeret: Stabat iuxta Crucem Maria mater IESV, &c. & illa verba Redemptoris, quib' diſcipulo Matrem, & vicissim Matri diſcipulum commendabat, ex- penderet, Christum rogavit, ut ſe quoque Matri commendaret, Mox Christus eam Matri addu- tens,

*Mechtil-
dis à Chri-
sto se Ma-
tri com-
mendan-
dam ro-
gat.*

*Christus
eam Ma-
tri com-
mendat.*

cens, ac ad manus radens, dixit: En Mater mea, tibi hanc commendo animam, tanquam meipsum, si coram te totus vulneratus jacerem, sicut tunc mei curam ageres, & vulnera mea curares, tanta sollicitudine hanc animam curandam & consolandā suscipe, ubi & quando indigebit. Rursus tibi eam commando, tanquam pretiosissimum thesaurum meū; recordare, quanto amore pro ea captus, passus, & in Cruce mortuus fuerim. Denique illam, ut cordis mei delicias commando, non enim ignoras, delicias meas esse cum filiū hominum.

Post hac ad Christum Mechtildis: O benignissime mi IESV, num idem cuivis hominum, istud petiuro, praestare paratus es? ¹⁴⁰ Imò verò, respondit Christus: *si pre-
sum. Non enim apud me est acceptio personarum.*

Quisquis ergo felicem, ac consolatoriam habere mortem desiderat, eadem cum S. Mechtilde precetur, à Matre, ut sibi morienti assistat; à Filio, ut Matri ad assistendum se commendet, oret, ac amaram Christi passionem sape contemplando venere, tur, & dulcem sibi experietur mortem, Amen.

DISCUR.